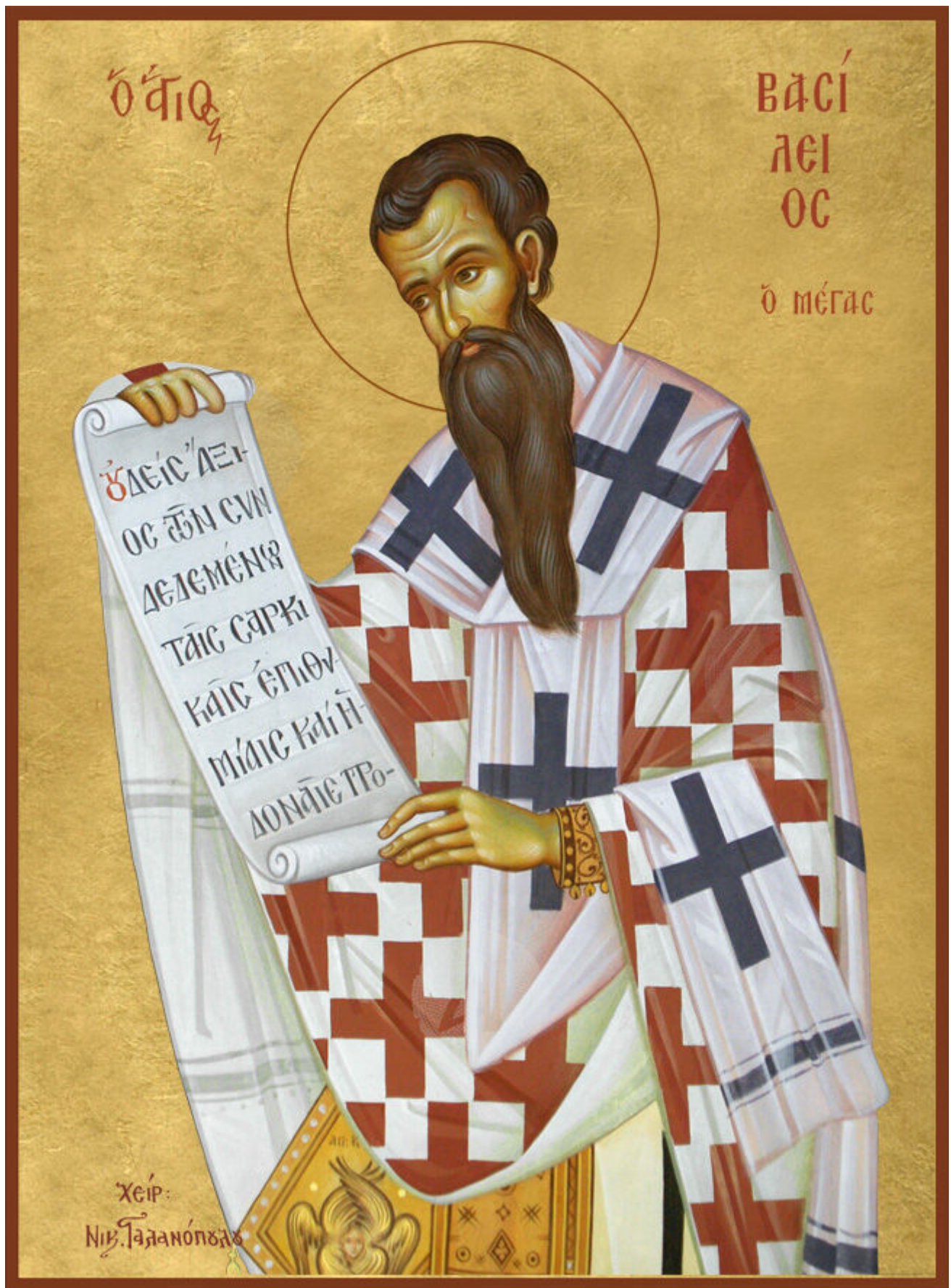

1 Ιανουαρίου 2024

Μέγας Βασίλειος: Ο κορυφαίος Πατέρας της Εκκλησίας μας

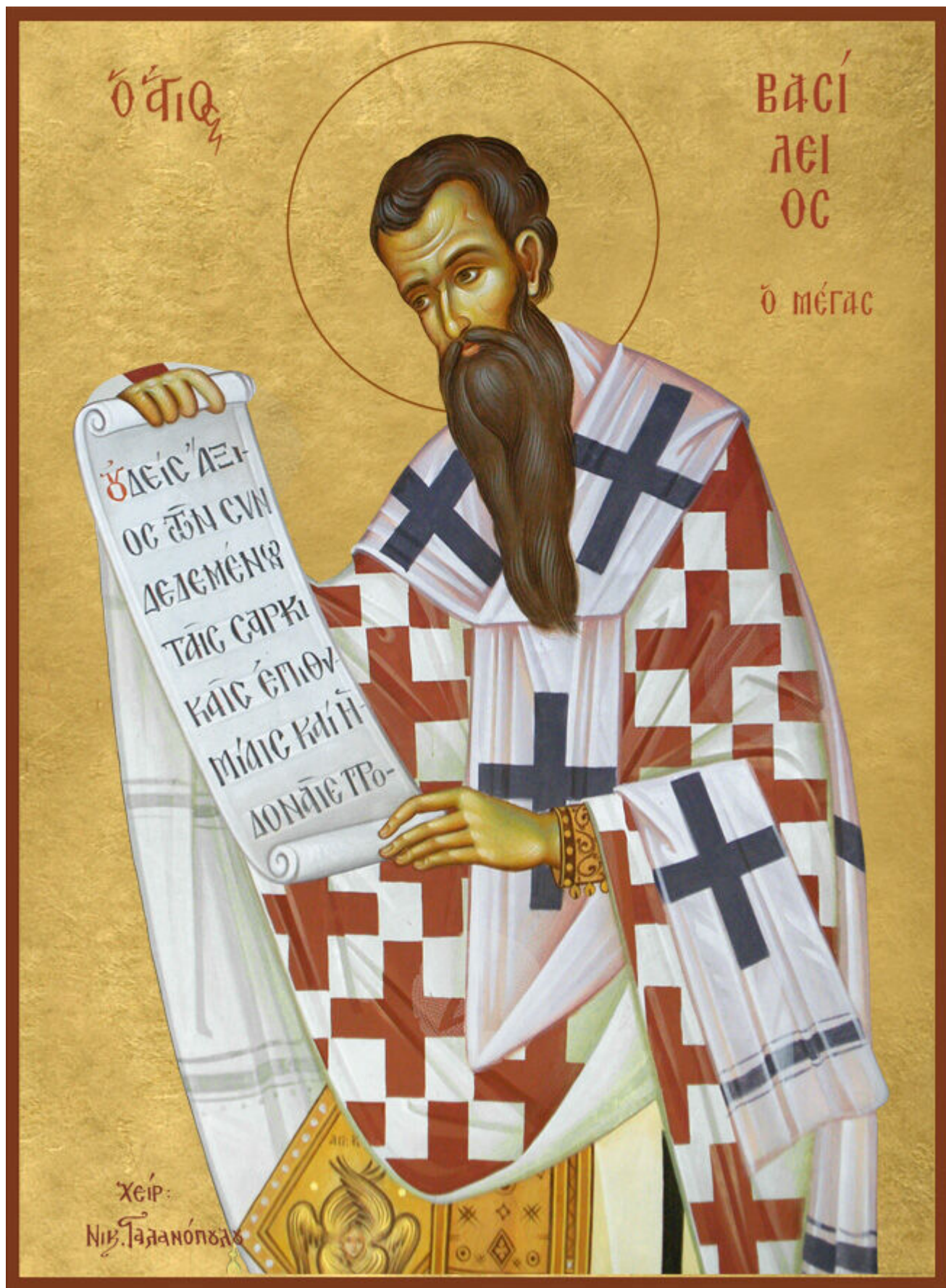
[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

Τόσο η ιστορία όσο η Εκκλησία υπήρξαν φειδωλές στον χαρακτηρισμό του «Μεγάλου». Ελάχιστοι έλαβαν τον τίτλο «Μέγας». Ένας από αυτούς

υπήρξε ο κορυφαίος άγιος της Εκκλησίας μας Μέγας Βασίλειος, ο οποίος έλαβε επάξια αυτόν τον τίτλο, διότι σφράγισε με την προσωπικότητά του την ιστορία σε μια από τις κρισιμότερες ιστορικές φάσεις της ανθρωπότητας.

Γεννήθηκε το 330 στη Νεοκαισάρεια του Πόντου. Ο πατέρας του Βασίλειος ήταν ονομαστός ρήτορας της περιοχής και η μητέρα του Εμμέλεια ήταν απόγονος αριστοκρατικής ρωμαϊκής οικογένειας. Ήταν ένθερμοι Χριστιανοί. Σπουδαίο ρόλο στη ζωή του έπαιξε η γιαγιά του Μακρίνα, η οποία υπήρξε μαθήτρια του αγίου Γρηγορίου Νεοκαισαρείας. Αυτή τον μύησε στην χριστιανική ευσέβεια. Στην οικογένεια υπήρχαν άλλα οκτώ παιδιά, τα περισσότερα είχαν αφιερωθεί στη διακονία της Εκκλησίας (Γρηγόριος Νύσσης, ασκητής Ναυκράτιος, μοναχή Μακρίνα, Πέτρος επίσκοπος Σεβάστειας).

Οι ευκατάστατοι γονεῖς τους φρόντισαν να δώσουν στα παιδιά τους, εκτός από την ευσέβεια και σπουδαία μόρφωση. Ο Βασίλειος διδάχτηκε τα πρώτα γράμματα

από τον πατέρα του. Στη συνέχεια πήγε για σπουδές στην Καισάρεια της Καππαδοκίας και ακολούθως στην Κωνσταντινούπολη. Το 351 έφτασε στην Αθήνα για να τελειοποιήσει τις σπουδές του στη γεωμετρία, την αστρονομία, την φιλοσοφία, την ρητορική, την ιατρική και την γραμματική. Οι σπουδές του διήρκησαν τεσσεράμισι χρόνια ως το 355. Εκεί συνδέθηκε με αδελφική φιλία με τον Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό και τον Ιουλιανό, τον μετέπειτα αυτοκράτορα. Διέφερε από όλους τους άλλους φοιτητές για τις αρετές του και την αυστηρή ασκητική ζωή του. Λέγεται πως ο καθηγητής του Εύβουλος εντυπωσιάστηκε από αυτόν και ασπάστηκε τον Χριστιανισμό. Μαζί με το Γρηγόριο είχαν ιδρύσει στην κατείδωλη Αθήνα χριστιανικό φοιτητικό όμιλο και είχαν σημαντική ιεραποστολική δράση.

Το 356 επέστρεψε στη Νεοκαισάρεια και άσκησε για λίγο το επικερδές επάγγελμα του δικηγόρου και του δασκάλου της ρητορικής. Το 358, ύστερα από το θάνατο του αδελφού του Ναυκράτιου και την παρότρυνση της αδελφής του Μακρίνας, αφού έλαβε το Άγιο Βάπτισμα, αποφάσισε να ακολουθήσει τη μοναχική ζωή και να αφιερωθεί στην υπηρεσία της Εκκλησίας. Αφού μοίρασε το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του στους φτωχούς και στην Εκκλησία, ξεκίνησε μεγάλη περιοδεία σε ονομαστά μοναστικά κέντρα της Μ. Ασίας, Συρίας, Αιγύπτου και Μεσοποταμίας για να γνωρίσει αγίους ασκητές και να μνηθεί στην αληθινή μοναχική ζωή. Το 360 αποσύρθηκε μαζί με τον φίλο του Γρηγόριο Ναζιανζηνό σε ερημητήριο στον Πόντο, στις όχθες του Ίρη ποταμού να μονάσουν. Εκεί έμεινε ως το 363 προσευχόμενος και συγγράφοντας τα σημαντικότερα έργα του και μαζί τους περίφημους «Κανονισμούς δια τον μοναχικόν βίον», οι οποίοι έγιναν ο οδηγός του κατοπινού κοινοβιακού μοναχισμού.

Η φήμη της αγιότητάς του έφτασε ως την Καισάρεια της Καππαδοκίας. Ο επίσκοπος Ευσέβιος τον κάλεσε και τον χειροτόνησε πρεσβύτερο. Ο Βασίλειος επέδειξε τεράστια ποιμαντική και φιλανθρωπική δράση. Κατά τον φοβερό λιμό του 367-368 έσωσε από βέβαιο θάνατο όλους τους φτωχούς της ευρύτερης περιοχής της Καισάρειας. Το 370, όταν πέθανε ο Ευσέβιος και κατ' επιταγή του λαού, εκλέχτηκε αρχιεπίσκοπος Καισαρείας. Ως επίσκοπος πλέον ο Βασίλειος, εγκαινιάζει ένα κολοσσιαίων διαστάσεων ποιμαντικό και κοινωνικό έργο. Ανέλαβε δράση κατά των αιρετικών αρειανών, οι οποίοι είχαν την υποστήριξη του αρειανόφρονα αυτοκράτορα Ουάλη. Αντιμετώπισε με σθένος και αποτελεσματικότητα την απόπειρα του Ουάλη και των ομοφρόνων του, να επιβάλουν στην επισκοπή του τον αιρετικό αρειανισμό. Παράλληλα καθάρισε την Εκκλησία από αναξίους κληρικούς.

Αξιοθαύμαστο και πρωτόγνωρο για την εποχή του υπήρξε το κοινωνικό έργο του. Ίδρυσε την περίφημη «Βασιλειάδα», ένα τεράστιο συγκρότημα ευποιίας, το οποίο

περιλάμβανε νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, πτωχοκομείο, επαγγελματικές σχολές, κλπ. Μέσα σε αυτό έβρισκαν καταφύγιο και βοήθεια χιλιάδες άνθρωποι, ανεξάρτητα αν ήταν ή όχι Χριστιανοί. Πλήθος εθελοντών προσέφεραν τις υπηρεσίες τους και ανάμεσά τους ο άγιος Επίσκοπος Βασίλειος, εργαζόταν ως ιατρός.

Τιτάνιο υπήρξε επίσης και το συγγραφικό του έργο. Υπήρξε δεινός θεολόγος και μέγας συγγραφέας, του οποίου το έργο αποτελεί μέχρι σήμερα πρωτοπόρο. Τα έργα του διακρίνονται σε δογματικά, θεολογικά, ερμηνευτικά, επιστολές κλπ. Ένα από τα γνωστότερα έργα του υπήρξε η «Ερμηνεία εις την Εξαήμερον», στην οποία είναι αποτυπωμένη η σπάνια ευρυμάθειά του. Γνωστό επίσης έργο του είναι η ομώνυμή του «Θεία Λειτουργία», η οποία τελείται δέκα φορές το χρόνο (τις πέντε Κυριακές της Μ. Τεσσαρακοστής, την παραμονή των Χριστουγέννων, την παραμονή των Φώτων, την Μ. Πέμπτη, το Μ. Σάββατο και την 1η Ιανουαρίου). Τα πολυπληθή θεολογικά έργα του ιερού Πατρός αποτελούν για την Εκκλησία και την κατοπινή θεολογική επιστήμη, ανεκτίμητη παρακαταθήκη.

Η αυστηρή ασκητική ζωή του και η εξαντλητική του εργασία κλόνισαν σοβαρά την εύθραυστη υγεία του. Στις 31 Δεκεμβρίου του 379 πέθανε σε ηλικία μόλις 49 ετών. Η κηδεία του έγινε την 1η Ιανουαρίου του 380, με τη συμμετοχή αμέτρητου πλήθους Χριστιανών, εθνικών και Ιουδαίων, οι οποίοι θρηνούσαν απαρηγόρητοι για τον χαμό του μεγάλου Ιεράρχη και προστάτη τους. Η μνήμη του εορτάζεται την 1η Ιανουαρίου.

Ο Μ. Βασίλειος ανήκει στους μεγάλους άνδρες της ιστορίας. Έζησε σε μια εποχή που ο παλιός ειδωλολατρικός κόσμος έδυε οριστικά και ένας νέος κόσμος, ο χριστιανικός ανέτειλε. Αυτός, μαζί με τους άλλους μεγάλους Πατέρες του 4ου μ. Χ. αιώνα, υπήρξε ένας από τους φορείς αυτού του νέου κόσμου. Και ακόμη περισσότερο: ο μεγάλος αυτός άνδρας, συνέβαλε καθοριστικά στην ομαλή μετάβαση στην νέα πολιτισμική πραγματικότητα. Αξιολόγησε με θαυμαστό τρόπο τα θετικά στοιχεία του αρχαίου κόσμου, τα οποία ενέταξε στη νέα πίστη και στον νέο αναδυόμενο χριστιανικό πολιτισμό. Χρησιμοποίησε με καταπληκτική δεξιότητα την αρχαιοελληνική φιλοσοφική σκέψη και τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας, μέσω των οποίων εξέφρασε τις αιώνιες και σώζουσες αλήθειες της Θείας Αποκαλύψεως. Υπήρξε, τέλος, ο κατ' εξοχήν θεοφόρος Πατέρας της Εκκλησίας, ο οποίος κατέστησε την χριστιανική πίστη τρόπο ζωής και πολιτείας και τους πιστούς αληθινό «βασίλειον ιεράτευμα», όπως ψάλλουμε στο απολυτίκιο της εορτής του!

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN